

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل
دانشکده پزشکی

پایان نامه پژوهشی برای دریافت درجه دکترای حرفه‌ای در رشته پزشکی

عنوان:

**مقایسه‌ی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد سالم
و بیمار از عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی در
سال ۱۳۹۸**

اساتید راهنما:

**دکتر بهنام مولایی
دکتر پرویز مولوی**

اساتید مشاور:

**دکتر مه‌ریار ندرمحمدی
دکتر آنی‌تا آذرکلاه**

نگارش:

زهرا رنجبر

پاییز ۱۳۹۸

شماره پایان نامه:

۰۷۸۸

از زحمات اساتید گرانقدر، معلمان علم، ادب و اخلاق

جناب آقای دکتر بهنام مولایی

جناب آقای دکتر پرویز مولوی

بعنوان اساتید راهنما

و همچنین

جناب آقای دکتر مه‌ریار ندرمحمدی

و سرکار خانم دکتر آیتا آذرکلاه

بعنوان اساتید مشاور

که در تمامی مراحل اجرای این تحقیق بنده را همراهی نموده و روشنگر

راه بوده اند بی نهایت سپاسگزارم

مقایسه‌ی میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد سالم و بیمار از عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی در سال ۱۳۹۸

چکیده:

سابقه و هدف: شیوع بالای افسردگی در جامعه ایرانی زنگ خطری را به صدا درآورده است. در این میان آگاهی از علائم اختلال افسردگی بخش مهمی از دانش خودمراقبتی به شمار می‌آید. نگرش مناسب فرد نسبت به بیماری می‌تواند به مداخله‌های مثبت کمک نموده و عملکرد وی را در مقابل عوامل خطر آفرین تقویت نماید. بنابراین مطالعه حاضر به مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد سالم و بیمار از عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی در سال ۱۳۹۸ پرداخته است.

مواد و روش‌ها: روش تحقیق از نوع توصیفی و به شیوه میدانی می‌باشد. جامعه آماری کلیه بیماران مبتلا به افسردگی مراجعه کننده به مرکز آموزشی درمانی دکتر فاطمی اردبیل در سال ۱۳۹۸ و کلیه افراد سالم مراجعه کننده به کتابخانه های عمومی اردبیل بود. نمونه آماری تحقیق شامل ۱۸۰ نفر (۹۰ بیمار افسرده و ۹۰ سالم) بود که به روش غیرتصادفی و در دسترس انتخاب گردید. برای جمع آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های محقق ساخته استفاده گردید. روایی محتوایی و صوری پرسشنامه های تحقیق توسط اساتید راهنما و مشاور تایید شده و اعتبار پایایی آن با روش آلفای کرونباخ تایید گردید. جهت تحلیل داده ها از آزمونهای پارامتریک مناسب تحت نرم افزار SPSS15 بهره گرفته شد.

یافته‌ها: وضعیت افراد سالم در مورد آگاهی و عملکرد در مقابل عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی مناسب اما از نظر نگرش به عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی مناسب نمی‌باشد. وضعیت افراد افسرده در مورد آگاهی از عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی مناسب بوده اما در مورد نگرش و عملکرد در مقابل عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی مناسب نمی‌باشد. بین افراد سالم و بیمار به لحاظ آگاهی از عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی و عملکرد در مقابل عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی تفاوت معناداری به دست آمد در حالی که از لحاظ نگرش به عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی تفاوت معناداری مشاهده نشد. برای افراد افسرده آگاهی از عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی بر حسب وضعیت تاهل و وضعیت شغلی مختلف، نگرش به عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی بر حسب سن و وضعیت تاهل، و عملکرد در مقابل عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی بر حسب سن، جنسیت و تحصیلات دارای تفاوت معناداری می‌باشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به وضعیت نامناسب آگاهی، نگرش و عملکرد افراد افسرده و سالم از عوامل خطر آفرین افسردگی پیشنهاد می‌شود دوره های آموزشی مدونی برای این اقشار برگزار شود تا از تبعات و صدمات افسردگی پیشگیری شود.

واژه‌های کلیدی: افسردگی، آگاهی، نگرش، عملکرد.

۱	فصل اول: طرح تحقیق
۱-۱-۱	مقدمه
۱-۱-۲	بیان مساله
۱-۱-۳	اهمیت و ضرورت تحقیق
۱-۱-۴	اهداف تحقیق
۱-۱-۴-۱	هدف کلی
۱-۱-۴-۲	اهداف اختصاصی
۱-۱-۴-۳	اهداف کاربردی
۱-۱-۵	فرضیات تحقیق
۱-۱-۶	تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای تحقیق
۱-۱-۶-۱	افسردگی
۱-۱-۶-۲	آگاهی از عوامل خطر آفرین افسردگی
۱-۱-۶-۳	نگرش به عوامل خطر آفرین افسردگی
۱-۱-۶-۴	عملکرد عوامل خطر آفرین افسردگی
۱-۱-۶-۵	سلامتی و فرد سالم
۱-۱-۶-۶	بیماری و فرد بیمار
۱۲	فصل دوم: پیشینه تحقیق
۲-۱	مقدمه
۲-۲	افسردگی
۲-۲-۱	تعاریف افسردگی
۲-۲-۲	تاریخچه افسردگی
۲-۲-۳	علل افسردگی
۲-۲-۴	آثار و عوارض افسردگی
۲-۲-۴-۱	خلق و خوی یا روحیه
۲-۲-۴-۲	نحوه تفکر
۲-۲-۴-۳	عملکرد جسمانی

۱۹ تغییرات رفتاری
۲۰ نشانه های افسردگی
۲۲ علتشناسی افسردگی
۲۲ سنجش افسردگی
۲۳ انواع افسردگی
۲۴ درمان افسردگی
۲۷ هدف درمان افسردگی
۲۷ آمارهای مربوط به شیوع افسردگی در جهان
۲۸ نظریه های افسردگی
۲۸ نظریه های زیست شناختی
۲۸ نظریه درمان عقلانی عاطفی (الیس)
۲۹ دیدگاه روان تحلیل گری
۳۰ نظریه های یادگیری
۳۰ تحلیل گران یونگی
۳۰ دیدگاه فمینیستی
۳۱ نظریه پردازش اطلاعات افسردگی
۳۲ نظریه افسردگی بک
۳۵ نظریه های رفتاری
۳۵ شواهد مربوط به پردازش طرحواره های در افسردگی
۳۸ نگرش خانواده به افسردگی کودکان
۳۹ تاثیر افسردگی بر عملکرد فرد
۴۰ پیشینه تحقیق
۴۰ پیشینه داخلی
۴۴ پیشینه خارجی

فصل سوم: شیوه اجرای تحقیق..... ۴۷

۴۸ مقدمه
۴۸ روش تحقیق
۴۸ جامعه آماری
۴۸ نمونه آماری و روش نمونه گیری

۴۸متغیرهای تحقیق	۳-۵
۵۰ابزار گردآوری اطلاعات	۳-۶
۵۱معیارهای ورود و خروج از مطالعه	۳-۷
۵۱روش گردآوری اطلاعات	۳-۸
۵۲روش تجزیه و تحلیل داده ها	۳-۹

فصل چهارم: نتایج ۵۳

۵۴مقدمه	۴-۱
۵۴توصیف ویژگیهای جمعیت شناختی پاسخگویان	۴-۲
۵۹یافته های استنباطی	۴-۳

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری ۹۷

۹۸بحث	۵-۱
۱۱۲نتیجه گیری	۵-۲
۱۱۳محدودیت های تحقیق	۵-۳
۱۱۴پیشنهادها تحقیق	۵-۴
۱۱۴پیشنهادهای پژوهشی	۵-۴-۱
۱۱۴پیشنهادهای کاربردی	۵-۴-۲

۱۱۵فهرست منابع و مآخذ	
-----	-------------------------	--

۱۲۵چکیده انگلیسی	
-----	--------------------	--

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۴۹	جدول (۳-۱) معرفی متغیرهای تحقیق.....
۵۴	جدول (۴-۱) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس سن.....
۵۵	جدول (۴-۲) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس جنسیت.....
۵۵	جدول (۴-۳) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس میزان تحصیلات.....
۵۶	جدول (۴-۴) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس وضعیت تاهل.....
۵۶	جدول (۴-۵) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس وضعیت اقتصادی و اجتماعی.....
۵۷	جدول (۴-۶) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس وضعیت شغلی.....
۵۷	جدول (۴-۷) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس سابقه بیماری جسمی.....
۵۸	جدول (۴-۸) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس سابقه بیماری روانی.....
۵۸	جدول (۴-۹) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس سابقه مصرف داروهای روانپزشکی.....
۵۸	جدول (۴-۱۰) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس سابقه بستری شدن در بیمارستان.....
۵۹	جدول (۴-۱۱) توزیع فراوانی پاسخگویان بر اساس سابقه مراجعه به بیمارستان فاطمی اردبیل.....
۵۹	جدول (۴-۱۲) نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف تک نمونه ای برای فرض نرمال بودن توزیع متغیر پژوهش.....
۶۰	جدول (۴-۱۳) بررسی توصیفی میزان آگاهی افراد سالم از عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی.....
۶۱	جدول (۴-۱۴) آزمون t تک نمونه ای برای آگاهی افراد سالم از عوامل خطر آفرین افسردگی.....
۶۳	جدول (۴-۱۵) آزمون رتبه بندی فریدمن برای شاخص های آگاهی فرضیه اول برای افراد سالم.....
۶۴	جدول (۴-۱۶) بررسی توصیفی میزان نگرش افراد سالم به عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی.....
۶۵	جدول (۴-۱۷) آزمون t تک نمونه ای برای نگرش افراد سالم به عوامل خطر آفرین افسردگی.....
۶۶	جدول (۴-۱۸) آزمون رتبه بندی فریدمن برای شاخص های نگرش افراد سالم به عوامل خطر آفرین افسردگی.....
۶۷	جدول (۴-۱۹) بررسی توصیفی میزان عملکرد افراد سالم در مقابل عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی ...
۶۸	جدول (۴-۲۰) آزمون t تک نمونه ای برای عملکرد افراد سالم در مقابل عوامل خطر آفرین افسردگی.....

- جدول (۴-۲۱) آزمون رتبه بندی فریدمن برای شاخص‌های عملکرد افراد سالم در مقابل عوامل خطر آفرین افسردگی ۶۹
- جدول (۴-۲۲) بررسی توصیفی میزان آگاهی افراد افسرده از عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی ۷۰
- جدول (۴-۲۳) آزمون t تک نمونه‌ای برای آگاهی افراد افسرده از عوامل خطر آفرین افسردگی ۷۱
- جدول (۴-۲۴) آزمون رتبه بندی فریدمن برای شاخص‌های آگاهی افراد افسرده از عوامل خطر آفرین افسردگی ۷۳
- جدول (۴-۲۵) بررسی توصیفی میزان نگرش افراد افسرده به عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی ۷۴
- جدول (۴-۲۶) آزمون t تک نمونه‌ای برای نگرش افراد افسرده به عوامل خطر آفرین افسردگی ۷۵
- جدول (۴-۲۷) آزمون رتبه بندی فریدمن برای شاخص‌های نگرش افراد افسرده به عوامل خطر آفرین افسردگی ۷۶
- جدول (۴-۲۸) بررسی توصیفی میزان عملکرد افراد افسرده در مقابل عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی ۷۷
- جدول (۴-۲۹) آزمون t تک نمونه‌ای برای عملکرد افراد بیمار در مقابل عوامل خطر آفرین افسردگی ۷۸
- جدول (۴-۳۰) آزمون رتبه بندی فریدمن برای شاخص‌های عملکرد افراد افسرده در مقابل عوامل خطر آفرین افسردگی ۷۹
- جدول (۴-۳۱) فرضیه آزمون t برای مقایسه میزان آگاهی از عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی در بین نمونه‌های آماری ۸۰
- جدول (۴-۳۲) فرضیه آزمون t برای مقایسه میزان نگرش به عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی در بین نمونه‌های آماری ۸۰
- جدول (۴-۳۳) فرضیه آزمون t برای مقایسه میزان عملکرد در مقابل عوامل خطر آفرین اختلال افسردگی در بین نمونه‌های آماری ۸۱
- جدول (۴-۳۴) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد سالم از عوامل خطر آفرین افسردگی در گروه‌های سنی مختلف ۸۱
- جدول (۴-۳۵) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد از عوامل خطر آفرین افسردگی بر حسب جنسیت در افراد سالم ۸۲
- جدول (۴-۳۶) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد سالم از عوامل خطر آفرین افسردگی بر حسب سطح تحصیلات ۸۲

- جدول (۴-۳۷) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد سالم از عوامل خطرآفرین افسردگی بر حسب وضعیت تاهل ۸۳
- جدول (۴-۳۸) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد سالم از عوامل خطرآفرین افسردگی بر حسب وضعیت اقتصادی و اجتماعی ۸۳
- جدول (۴-۳۹) آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه میزان عملکرد در مقابل عوامل خطرآفرین افسردگی در بین گروه های مختلف اقتصادی و اجتماعی ۸۴
- جدول (۴-۴۰) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد سالم از عوامل خطرآفرین افسردگی بر حسب وضعیت شغلی ۸۴
- جدول (۴-۴۱) آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه میزان عملکرد در مقابل عوامل خطرآفرین افسردگی در بین گروه های مختلف شغلی ۸۵
- جدول (۴-۴۲) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد افسرده از عوامل خطرآفرین افسردگی بر حسب گروه های سنی مختلف ۸۶
- جدول (۴-۴۳) آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه میزان نگرش به عوامل خطرآفرین افسردگی در بین گروه های مختلف سنی افراد افسرده ۸۷
- جدول (۴-۴۴) آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه میزان عملکرد در مقابل عوامل خطرآفرین افسردگی در بین گروه های مختلف سنی افراد افسرده ۸۸
- جدول (۴-۴۵) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد از عوامل خطرآفرین افسردگی بر حسب جنسیت در افراد بیمار ۸۹
- جدول (۴-۴۶) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد افسرده از عوامل خطر آفرین افسردگی بر حسب سطح تحصیلات ۹۰
- جدول (۴-۴۷) آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه میزان عملکرد در مقابل عوامل خطر آفرین افسردگی در بین افراد افسرده بر حسب سطح تحصیلات ۹۱
- جدول (۴-۴۸) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد افسرده از عوامل خطر آفرین افسردگی بر حسب وضعیت تاهل ۹۲
- جدول (۴-۴۹) آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه میزان آگاهی از عوامل خطر آفرین افسردگی در بین افراد افسرده بر حسب وضعیت تاهل ۹۳

- جدول (۴-۵۰) آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه میزان نگرش به عوامل خطرآفرین افسردگی در بین افراد
افسرده بر حسب وضعیت تاهل ۹۳
- جدول (۴-۵۱) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد افسرده از عوامل خطرآفرین افسردگی بر
حسب وضعیت اقتصادی و اجتماعی ۹۴
- جدول (۴-۵۲) آزمون مقایسه میزان آگاهی، نگرش و عملکرد افراد افسرده از عوامل خطرآفرین افسردگی بر
حسب وضعیت شغلی ۹۴
- جدول (۴-۵۳) آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه میزان آگاهی از عوامل خطرآفرین افسردگی در بین افراد
افسرده بر حسب وضعیت شغلی ۹۵

فهرست علائم اختصاری

WHO: World Health Organization

DSM: Diagnostic and Statistical Manual

PDD: Persistent Depressive Disorder

IPT: Interpersonal Psychology

ECT: Electro Convulsive Therapy